

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2805

av Magda Rasmusson (MP)

Obligatorisk sex och samlevnad i lärarutbildningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk lärarutbildning i sex och samlevnad i samtliga lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att uppdra till Skolverket att regelbundet stödja, följa och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen i den svenska skolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Makt över sin egen kropp och rätten att vara som en är, är två av de mest grundläggande rättigheterna i ett demokratiskt samhälle. En viktig del i att säkerställa detta är sex- och samlevnadsundervisningen i skolan. Idag brister den i allt för många delar.

Bristande kvalitet och likvärdighet

Undervisningen får underkänt av eleverna. I Folkhälsomyndighetens undersökning Ungdomsbarometern (2015) uppger bara två av tio ungdomar, alltså ungefär 20 procent, mellan 15 och 19 år att de tyckte att undervisningen var bra. Hälften var missnöjda.

Ett annat problem är brist på likvärdighet. För femton år sedan, 1999, gjorde Skolverket en granskning på dåvarande regeringens uppdrag. Den visade att kvaliteten och innehållet skiljer sig kraftigt åt mellan skolor och även mellan olika undervisningsgrupper på samma skola. Vilken utbildning en ung person får om sex och samlevnad är idag ett lotteri. Det är oacceptabelt.

En ytterligare försämrande faktor är skolans avgörande roll som kunskapskälla. Enligt Ungdomsbarometern är skolan en av de viktigaste ställena unga får information ifrån i dessa frågor, särskilt för de yngre killarna. Skolans centrala roll för ungas kunskaper visar sig även i internationell forskning i en sammanställning som Socialstyrelsen gjort (Ungdomars sexuella hälsa 2007).

En stor anledning till dagens brister är att sex och samlevnad inte är en obligatorisk del av lärarutbildningen, förutom för grundlärare 4–6. Detta trots att nuvarande läroplaner för grundskolan och gymnasieskolan från 2011 är tydliga: frågor om sexualitet, kön, jämställdhet och relationer är integrerade i de flesta skolämnen. Alla lärare, oavsett inriktning, ska också arbeta med jämställdhetsfrågor och att ”motverka traditionella könsmonster”. Kraven på lärarna att hantera dessa frågor är alltså stora men har helt enkelt inte följts upp med motsvarande utbildning.

För att skolan ska kunna leva upp till läroplanernas skrivningar och för att alla elever ska få en kvalitativ sex- och samlevnadsundervisning behöver ämnet bli obligatoriskt på samtliga lärarutbildningar. Lärarna har rätt att få känna sig trygga i sin pedagogiska uppgift och eleverna har rätt att få känna sig trygga med att de har kompetenta lärare i ämnet.

Andra åtgärder för att stärka grund- och gymnasieskolans sex- och samlevnadsundervisning är att regeringen ger ett tydligt uppdrag till Skolverket att regelbundet stödja, följa och utvärdera sex- och samlevnadsundervisningen. Detta är en viktig del i att säkerställa både kvalitet och likvärdighet.

Normkritik och ett socialt perspektiv

Ett normkritiskt perspektiv bör betonas särskilt som grund för att uppnå hög kvalitet. Alla ska känna sig inkluderade i undervisningen och ingen ska känna sig varken utpekad eller osynliggjord. Undervisningen behöver utgå ifrån att det finns många som inte uppfyller till exempel hetero- och cisonormen. Det är också dags att lämna föreställningen om att sex och samlevnad inte bara handlar om biologi. Diskussioner om gränsdragningar, sex med samtycke och vad ett övergrepp innebär är viktiga.

Sedan 1955 har sex och samlevnad varit obligatoriskt i den svenska skolan. Nu är det dags att säkerställa att den kommer alla elever till del – på ett inkluderande och kvalitativt sätt.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

